

Ihe E Kwuru n'Akwukwọ Ndị A Kporo Aha n'Usoro Ihe Omume Ozi Anyị na Otú Anyị Si Ebi Ndu

SEPTEMBERA 6-12

AKÙ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | DIUTE-RQNOMI 33-34

“Gbaba ‘n’Ogwe Aka Jehova Na-adịru Mgbe Ebighị Ebi”

it-2 51

Jeshuron

Ọ bụ aha a na-etu mba Izrel. Na *Septuagint* Grik, “Jeshuron” bụ okwu e ji kowaa onye a hụrụ n’anya. Ihe a sugharịri ya bụ “onye a hụrụ n’anya.” Aha ahụ bụ “Jeshuron” kwe-sirị ichetara mba Izrel na ha bụ mba ha na Chineke gbara ndụ, n’ihi ya, na ha kwe-sirị jna-eme ihe ziri ezi. (Diut. 33:5, 26; Ajza. 44:2) Na Diuteronömi 32:15, ihe mere e ji kpọọ mba Izrel Jeshuron abughị n’ihi na ha na-eme ihe ziri ezi. Kama, ọ bụ iji gosi na ha kwe-sirị jna-eme ihe ziri ezi, mana ha emeghị ya. Ha emeghị ihe mere e ji kpọọ ha Jeshuron. Ha ghorọ ndị isi ike, hapụ Onye kere ha, ledakwa Onye Nzoputa ha anya.

w11 10/15 26 ¶18

Tukwasị Jehova, Bụ “Chineke Nke Nkasi Obi Niile,” Obi

Mozis dere abụ na-akasi obi. O mesiri ndị Izrel obi ike, sị: “Chineke nke dị adị site n’oge ochie bụ ebe nzuzo, ogwe aka nke na-adịru mgbe ebighị ebi dıkwa n’okpuru.” (Diut. 33:27) Samuel onye amụma mecha-ra gwa ndị Izrel, sị: “Unu aha-pukwala iso Jehova, jirikwanụ obi unu dum jeere Jehova ozi. . . . Jehova agaghị agbahapụ ndị ya n’ihi aha ukwu ya.” (1 Sam. 12:20-22) Ọ bürühaala na anyị anogide na-efe Jehova, ọ gaghi agbahapụ anyị. Ọ ga na-enyere anyị aka mgbe ọ bụla anyị nọ ná mkpa.

w11 9/15 19 ¶16

Jiri Ntachi Obi Na-agba Ọsọ Ahụ

¹⁶ Dịkwa ka Ebreham, Mozis anoghi ndụ hụ otú nkwa Chineke si mezuo. Mgbe ọ fọro obere ka ụmụ Izrel banye n’Ala Nkwa ahụ, a gwara Mozis, sị: “I ga-anọ n’ebé dí anya hụ ala ahụ, ma i gaghi abanye ebe ahụ, n’ala ahụ m na-enye ụmụ Izrel.” A gwara ya ihe a n’ihi ihe ya na nwanne ya bụ Erọn mere mgbe iwe ji ha maka isi ụmụ Izrel nupurụ. Iwe ahụ mere ka ha ghara ‘imeso Chineke otú ha kwe-sirị isi meso ya n’eti-ti ụmụ Izrel, ná mmiri Meriba.’ (Diut. 32: 51, 52) Ihe a a gwara Mozis ṡe mere ka ike ife Chineke gwụ ya, ma ọ bụ ka o buwere Chineke iwe n’obi? Mba. Ọ rịọro Chineke ka ọ gozie ụmụ Izrel, ihe ndị o kwukwara tupu ya anwụọ bụ: “Obi ụtọ na-adịri gi, Izrel! Onye dị ka gi, bụ ndị Jehova na-azoputa, onye bụ ọta nke na-enyere gi aka, onye bükwa mma agha gi nke dị ebube?”—Diut. 33:29.

Ihe Anyị Mụtara n’Okwu Chineke

it-2 439 ¶3

Mosis

Mosis gbara otu narị afọ na iri abụo mgbe ọ nwụrụ. Bajbụl kwuru na ahụ gbasiri ya ike. Ọ sịrị: “Anya ya ka na-ahụ ụzọ nke ọma, ahụ ka sikwara ya ike.” Jehova mere ka a ghara ịma kpomkwem ebe ili ya dị ruo taa. (Diut. 34:5-7) Ọ ga-abụ na ihe mere o ji mee ihe a bụ ka ndị Izrel ghara iji ili Mosis mere chi ma na-efe ya ofufe. Ọ ga-abükwa na Ekwensu chọro iji ozu Mosis mere ihe ndị mmadụ ga na-efe ofufe. Jud, onye na-eso ụzọ Jizos, onye bükwa nwanne Jizos dere, sị: “Mgbe Maikel onyeisi ndị mmụo ozi na Ekwensu sere okwu ma

na-arụ ụka banyere ozu Mosis, e nweghi mgbe ọ mara Ekwensu ikpe, ọ gwaghịkwa ya okwu ojọọ, kama ọ sıri: ‘Ka Jehova baa-ra gi mba.’” (Jud 9) Tupu Joshua e duru ụmụ Izrel banye n’ala Kenan, ha ruuru Mosis uju ụbочị iri ato.—Diut. 34:8.

SEPTEMBA 13-19

AKÙ NDI SI N’OKWU CHINEKE | JO-SHUA 1-2

“Otú ! Ga-esi Mee Ka Ihe Gaziere Gi”

w13 1/15 8 ¶7

Nwee Obi Ike, Jehova Nonyeere Gi!

⁷ Anyị kwesịrị ịna-amụ Bai'bül ma na-eme ihe anyị mọtara iji nwee obi ike ime uche Chineke. Ọ bụ ihe Chineke gwara Joshua mee mgbe ọ nochiri Mozis. Chineke gwara ya, sị: “Nwee obi ike, dıkwa ike nke ukwuu ka i wee lezie anya mezuo iwu ahụ dum nke Mozis ohu m nyere gi. . . . Akwukwọ iwu a agaghị apụ n’ọnụ gi, i ga na-agukwa ihe dị na ya n’olu dị ala ehihie na abalị, ka i wee lezie anya mee ihe niile e dere na ya; n’ihi na mgbe ahụ, i ga-eme ka ụzọ gi gaa nke ọma, mgbe ahukwa, i ga-eji amamihe mee ihe.” (Josh. 1:7, 8) Joshua mere ihe ahụ Chineke gwara ya. N’ihi ya, ‘ụzọ ya gara nke ọma.’ Anyị meekwa otú ahụ, anyị ga-enwe-kwu obi ike, ihe agakwaara anyị nke ọma n’ozi Chineke.

w13 1/15 11 ¶20

Nwee Obi Ike, Jehova Nonyeere Gi!

²⁰ O dighị mfe ịna-eme uche Chineke n’ụwa ochie a nsogbu juru. Ma, Chineke ahapughi anyị. Ọ nonyeere anyị. Okpara ya, bú Isi nke ọgbakọ, nonyekwaara anyị. Anyị nwekwa-ra ụmụnna karịrị nde asaa n’ụwa niile. Ka anyị niile na-egosi mgbe niile na anyị nwere okwukwe ma na-ekwusa ozi ọma, burukwa

isiokwu afọ 2013 n’uche, ya bụ: ‘Nwee obi ike, dıkwa ike. Jehova bù Chineke gi nonyeere gi.’—Josh. 1:9.

Ihe Anyị Mọtara n’Okwu Chineke

w04 12/1 8 ¶6

Isi Ihe Ndị Sitere n’Akwukwọ Joshua

2:4, 5—Gịnị mere Rehab ji duhie ndị ozi eze bù ndị na-achọ ndị nledo ahụ? Rehab chebere ndị nledo ahụ, na-etinye ndụ ya n’ihe ize ndụ n’ihi na o nwewo okwukwe na Jehova. N’ihi ya, iwu ejighi ya igwa ndị ahụ na-achọ imerụ ndị Chineke ahụ ebe ndị nledo ahụ nọ. (Matiu 7:6; 21:23-27; Jón 7:3-10) N’ezie, e ‘sitere n’orụ kpoo Rehab onye ezi omume,’ tinyere ọrụ nke iduhie ndị ozi eze. —Jems 2:24-26.

SEPTEMBA 20-26

AKÙ NDI SI N’OKWU CHINEKE | JO-SHUA 3-5

“Jehova Na-agozị Ihe Ndị Anyị Na-eme n’Ihi na Anyị Nwere Okwukwe”

it-2 105

Jọdan

Ọtụtụ mgbe, akụkụ Osimiri Jọdan nke dị nso n’Oké Osimiri Galili na-adị ihe dị ka otu mita ruo mita ato n’omimi, dıkwa ihe dị ka mita iri abụo na asaa ruo mita iri ato n’obosara. Ma n’oge udu mmiri, Osimiri Jọdan na-eto, sakwo mbara, dıkwuokwa omimi. (Josh. 3:15) Osimiri Jọdan too, ọ gaghi adị mfe ndị Izrel, ma ụmụ nwoke ma ụmụ nwaa-nyị ma ụmụaka, iji ụkwụ gafere ya, karịchaa n’ebẹ nke dị nso na Jeriko. Mmiri ahụ na-achị ezigbo ọkụ. Na nso nso a, o buuru ndị gara ebe ahụ ịsa ahụ. Ma, Jehova mere ka mmiri ahụ taa ka ndị Izrel nwee ike iji ụkwụ gafee na ya. (Josh. 3:14-17) Mgbe ọtụtụ afọ

gachara, Jehova meere llaisha ụdị ihe a mgbe ya na llaisha so. O mekwaara ya llaisha.
—2 Eze 2:7, 8, 13, 14.

w13 9/15 16 ¶17

Mee Ka Ihe Jehova Na-echetara Anyị Na-eme Gị Obi Ụtọ

¹⁷ Olee otú ife Jehova si eme ka anyị na-atụ-kwasíkwu ya obi? Ka anyị tulee ihe mere mgbe ọ foro obere ka ndị Izrel banye n'Ala Nkwa. Jehova gwara ndị nchụàjà bu igbe ọgbugba ndụ ya ka ha banye n'Osimiri Jodan. Ma, mgbe ndị Izrel rutere n'osimiri ahụ, ha chọpṭara na o tojuola ma na-asosi ike n'ihi mmiri ozozo. Gịnizi ka ha ga-eme? Ebe ọ bụ na ha amaghị izu ole ọ ga-ewe tupu mmiri ahụ atalata, hà gamma ụloikwuu n'akukụ osimiri ahụ, na-eche ka ọ talata? Ha emeghi otú ahụ. Kama, ha tükwasírị Jehova obi ha niile, meekwa ihe ọ gwara ha. Gịnị meziri? Baijbul kwuru, sị: ‘Ozugbo ụkwụ ndị nchụàjà bù ndị bu Igbe ahụ zonyere n'ọnụ ọnụ mmiri, mmiri nke na-esi n'ebe mgbago asodata wee guzoro otu ebe. Ụmụ Izrel wee si n'ihi Jeriko gafee. Ka ọ dị mgbe ahụ, ndị nchụàjà bù ndị bu igbe ọgbugba ndụ Jehova kwụşuru n'ala akorọ n'etiti Jodan, ka Izrel dum no na-agafere n'ala akorọ.’ (Josh. 3:12-17) Obi toro ụmu Izrel ezigbo ụtọ mgbe ha hụru na mmiri ahụ na-asosi ike akwusila ịṣo. Ndị Izrel mere ihe Jehova kwuru, ya emezie ka okwukwe ha sikwuo ike.

w13 9/15 16 ¶18

Mee Ka Ihe Jehova Na-echetara Anyị Na-eme Gị Obi Ụtọ

¹⁸ Jehova anaghị arụru ndị ohu ya ụdị ọru ebube ahụ taa. Ma, ọ na-agozị anyị ma anyị tükwasị ya obi, mee ihe ọ gwara anyị. Mmụo nsọ Chineke na-eme ka anyị jiri obi ike na-ekwusa ozi oma Alaeze Chineke n'ụwa niile.

Jizos Kraist kwekwara ndị na-eso ụzọ ya nkwa na ya ga-anonyere ha n'orụ a dị mkpa ha na-arụ. Ọ bụ ya bụ onye kacha gbaa àmà gbasara Jehova. Ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya, sị: “Ya mere, gaanụ mee ndị mba niile ka ha bürü ndị na-eso ụzọ m . . . M nonyeere unu ụboghị niile ruo ọgwugwu usoro ihe a.” (Mat. 28:19, 20) E nwere otụtu ụmunnna anyị ihere izi ndị ọzọ ozi oma na-eme, nweekwa ndị nke na-atụ ụjọ. Ma ha kwuru na ọ bụ mmụo nsọ Chineke nyeere ha aka ikata obi na-ezi ndị ha na-amaghị ozi oma. —*Gụo Abu Oma 119:46; 2 Ndị Korjnt 4:7.*

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

w04 12/1 9 ¶1

Isi Ihe Ndị Sitere n'Akwukwọ Joshua

5:14, 15—Onye bụ “onye isi usuu ndị agha Jehova”? Onye isi ahụ nke bjara iwusi Josphua ike ka a malitere imeri Ala Nkwa ahụ eyighị ka ọ bụ onye ọ bula ọzọ karịa “Okwu ahụ”—Jizos Kraist tupu ya agho mmadu. (Jon 1:1; Daniel 10:13) Lee ihe na-ewusi ike ọ bụ inwe mmesi obi ike bù na Jizos Kraist ahụ e mere ka ọ dị ebube na-anonyere ndị Chineke taa ka ha na alụ agha ime mmụo!

SEPTEMBA 27–OKTOBA 3

AKÙ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | JO-SHUA 6-7

“Wepụ Anya Gị n'Ihe Na-abaghị Uru”

w10 4/15 20 ¶5

Wepụ Anya Gị n'Ihe Na-abaghị Uru!

⁵ Mgbe otụtu narị afọ gafere, bù mgbe e bibiri Jeriko, anya otu onye Izrel aha ya bụ Ekan duhiere ya, ya ewee zuru ụfodụ n'ime ihe dị n'obodo ahụ. Chineke nyere iwu ka e bibie ihe niile dị n'obodo ahụ, ma e wezuga ihe ụfodụ a ga-ewepütara ya. A dörö

ümü Izrel aka ná ntí, sị: “Unu emetükwala ihe a ga-ebibi ebibi aka, ka ọ ghara ijụ unu agụ” unu ewee were ụfodụ ihe n’obodo ahụ. Mgbe Ekan nupuru isi, ndị E-aị meriri ümu Izrel mgbe ha gara iluso E-aị agha, e wee gbuo ọtụtu n’ime ha. Ekan ekwupụ taghi mmechie ya ruo mgbe a chogidere wee chọputa na o zuru ohi. Ya ewee, sị: ‘Mgbe m hụrụ ihe ndị ahụ, ha gurụ m agụ, m wee chíri ha.’ Ochichọ nkeanya ya mere ka a laa ya na “ihe niile bù nke ya” n’iyi. (Jɔsh. 6: 18, 19; 7:1-26) Ekan chọro inweta ihe Jehovah gwara ha ka ha ghara imetu aka.

w97 8/15 28 ¶2

Gịnị Mere A Ga-eji Gbaa Àmà Ihe Ojọq?

Otu ihe mere a ga-eji gbaa àmà ihe ojọq bụ na ọ na-arụ ǫrụ ichebe ịdị ọcha nke ọgbakọ. Jehovah bụ Chineke dì ọcha, Chineke dì nsọ. Ọ chọro ka ndị nile na-efe ya ofufe dì ọcha n’ime mmuo na n’omume. Okwu ya sitere n’ike mmuo nsọ na-adụ ọdu, sị: “Dị ka ümu nke ịnà ntí, unu emekwala onwe unu ka unu dì ka agụ ihe ojọq ahụ si dì, bù nke gurụ unu na mbụ n’amaghị ihe unu: kama dì ka Onye kpórọ unu dì nsọ, unu onwe unu, ghọkwanụ ndị dì nsọ n’ibì obi nile dì iche iche; n’ihì na e dewo ya n’akwukwọ nsọ, sị, Unu ga-adị nsọ; n’ihì na nsọ ka Mụ onwe m dì.” (1 Pita 1:14-16) Mmadụ ndị na-eme omume na-adighị ọcha ma ọ bụ ihe ojọq pürü iweta mmeto na iwe Jehovah n’isi ọgbakọ dum ọ gwula ma e mere ihe iji gbazie ha ma ọ bụ wepụ ha.—Tulee Joshua, isi nke 7.

w10 4/15 21 ¶8

Wepụ Anya Gị n’Ihe Na-abaghị Uru!

⁸ Ndị Kraist nwekwara ihe inwe ochichọ nke anya na nke anụ ahụ. Ya mere, Baịbul na-agba anyị ume ka anyị nwee njide onwe onye wee kpachara anya n’ihe anyị na-ahụ

na ihe anyị na-enwe ochichọ inweta. (1 Kɔr. 9:25, 27; gụo 1 Jɔn 2:15-17.) Job, bù nwoke ezi omume, ma na mmadụ na-enwekarị ochichị inweta ihe ọ na-ahụ anya. Ọ sịrị: “Mụ na anya m agbawo ndụ. Oleezi otú m ga-esi nwee mmasị n’ebé nwa agbogho na-amaghị nwoke nọ?” (Job 31:1) Job anaaghị emetụ nwaanyị aka n’ahụ otú ga-eme ka o nwee agụ mmekohahụ, ọ naghịkwa ekwe ka ụdị ihe ahụ bata ya n’echiche. Jizos kwusiri okwu ike ka anyị ghara ịna-echi ihe rụrụ arụ n’obi mgbe ọ sịrị: “Onye ọ bụla nke na-ele nwaanyị anya, o wee gụo ya agụ ka ya na ya nwee mmekohahụ, ọ kwasowo ya iko n’obi ya.”—Mat. 5:28.

Ihe Anyị Mụtara n’Okwu Chineke

w15 11/15 13 ¶2-3

Ajuju Ndị Na-agụ Akwukwọ Anyị Na-ajụ

N’oge ochie, ọ na-abụ ndị agha bịa iluso obodo ọ bụla agha, ha eburu ụzọ nochibido ya. Ọ bürü na ha anochibido ya ruo ogologo oge, ndị obodo ahụ ga na-eri nri ndị ha chekwara. Ndị agha ahụ mechaa merie obodo ahụ, ha na-akwakorọ ihe ọ bụla ha hụrụ, ma nri ndị fofonụ. N’ihì ya, ihe ndị na-amụ banyere ihe ndị mgbe ochie na-ahụ n’obodo ndị e si otú ahụ bibie na Palestaiịn bụ naanị obere nri. Mgbe ụfodụ, ha anaaghịdị ahụ nke ọ bụla. Ma, ihe ha hụrụ na Jeriko oge ochie adighị otú ahụ. Otu akwukwọ nke kwuru banyere ihe ndị mgbe ochie sịrị: “E wezuga ite ájá, ihe a kacha hụ ebe ahụ bụ ọka.” O kwukwara na a naghị ahụkarị nri há otú ahụ n’ebé ndị ọzo.

Baịbul kwuru ihe mere ndị Izrel ebukoroghị nri ndị Jeriko. Jehovah gwara ha ka ha ghara iwere ihe ọ bụla. (Jɔsh. 6:17, 18) Baịbul kwukwara na mgbe ndị Izrel gara iluso Jeriko agha, ọ dìbeghị anya e wechara ihe ubi. N’ihì ya, ọka ha nwere ka buru ibu. (Jɔsh. 3:

15-17; 5:10) Qka buru ibu a hụru na Jeriko gosiri na ndị Izrel anochibidoghi Jeriko ruo ogologo oge, otú ahụ Baịbul kwuru.

OKTOBA 4-10

AKÙ NDI SI N'OKWU CHINEKE | JO-SHUA 8-9

“Ihe Anyị Ga-amụta n’Akụkọ Banyere Ndị Gibion”

it-1 930-931
Gibion

Mmekorjita Ndị Gibion na Joshua. N’oge Joshua, ọ bụ ndị Hajvait bi na Gibion. Ha bụ otu n’ime mba asaa bi n’ala Kenan, ndị Chineke gwara ndị Izrel ka ha bibie. (Duit. 7: 1, 2; Josh. 9:3-7) Aha ọzọ a na-akpọ ndị Gibion bụ ndị Amoraịt n’ihi na mgbe ụfodụ, o yiri ka à na-akpọ mba niile bi n’ala Kenan ndị Amoraịt. (2 Sam. 21:2; tulee Jen. 10:15-18; 15:16.) Ma, ndị Gibion emeghi ka mba ndị ọzọ bi n’ala Kenan. Ha ma na n’agbanyeghi na ha nwere ọtụtu ndị agha dị ike, nweekwa nnukwu obodo, ha agaghị emerili ndị Izrel n’ihi na Jehova na-alurụ ha ọgu. N’ihi ya, mgbe ha hụru na e meriela Jeriko na E-ai, ha zipürü ndị ga-agat hụ Joshua na Gilgal ka ha mee udo. Ọ ga-abụ na ndị ahụ ha zipürü nochitekwara anya mba ato ọzọ so ná ndị Hajvait, ya bụ, Kefajra, Bierot, na Kiriat-jierim (Josh. 9:17). Ndị ahụ ha zipürü yi nkirịka uwe na akpukpọ ụkwụ mere ochie. Ha jikwa akpukpọ mmanya mrela ochie, nkirịka akpa, na achichịa kpọrog nkụ. Ha mere ihe a niile iji mee ka ndị Izrel chee na ha si mba dị anya, ya bụ, na ha esighị ná mba ọ bụla so ná mba ndị ahụ a gwara ndị Izrel bibie. Ha kwetara na aka Jehova dị n’ihe mere ndị Ijipt na ndị eze Amoraịt abụo aha ha bụ Saịhọn na Ọg. Ma, ha ekwughị banyere ihe mere Jeriko na E-ai

n’ihi na ha ma na akụkọ ya ekwesịbeghi iru obodo ahụ dị anya ha sıri na ha si bịa tupu ha apụtawa. Ihe a ha mere gosiri na ha ma ihe. Ndị nnochiteanya ndị Izrel lebara okwu ahụ anya ma kweta n’ihe ndị Gibion kwuru. Ha sooro ha gbaa ndụ na ha agaghị ebibi ha.—Josh. 9:3-15.

w11 11/15 8 ¶14

“Adaberekwala Ná Nghota Gi”

¹⁴ Ebe ọ bụ na anyị ezughị okè, anyị niile, ma ndị okenye jerela ozi ọtụtu afọ, ekwesịghị ichefu mgbe ọ bụla ịrịo Jehova ka o duo anyị mgbe anyị na-eme mkpebi. Tulegodị ihe Joshua, onye nochiri Mozis, na ndị okenye Izrel mere mgbe ndị Gibion maara ihe bia-kwutere ha ma mee ka hà si ebe dị anya bịa n’Izrel. Joshua na ndị ọzọ ajughị Jehova ase tupu ha ekweta ka ha na ndị Gibion mee udo, ha na ha agbaakwa ndụ. N’agbanyeghi na Jehova mechara kwado nkwekorjita ahụ, ọ hụru na ase a ha n’ajughị ya so n’ihe ndị e dere n’Akwukwọ Nsọ ka anyị nwee ike jiri ya mọta ihe.—Josh. 9:3-6, 14, 15.

w04 10/15 18 ¶14

“Jegharịa n’Ala Nke A”

¹⁴ Ndị nnochianya ahụ kwuru, sı: ‘Ala dị anya nke ukwu ka ndị ohu gi si bịa n’ihi aha Jehova, bụ Chineke gi.’ (Joshua 9:3-9) Uwe ha na ihe oriri ha yiri ka hà kwadoro na ha si ebe dị anya, ma n’ezie, Gibion dị kilomita 30 site na Gilgal. N’ikweta na ha si ebe dị anya, Joshua na ndị isi ya soro Gibion na obodo ndị dị nso bù ndị ha na Gibion nwere njikọ nwee nkwekorjita udo. Aghugho ndị Gibion ọ bụ nanị iji gbanahụ mbibi? N’uzo megidere nke ahụ, o gosiri ochichọ ha inweta ihu ọma nke Chineke nke Izrel. Jehova kwetara ka ndị Gibion ghọ “ndị ọwa nkụ na ndị ose mmiri banyere nzukọ Izrel, banyekwara ebe ịchụajà Jehova,” ndị na-achikọta

nkụ maka ebe ichüajà. (Joshua 9:11-27) Ndị Gibion nögidere na-egosiputa njikere ha dì jru ɔru ndị dì ala n'ozi Jehova. Eleghị anya, ụfodụ n'ime ha so ná ndị Netinim bù ndị si Babilon lọta ma jee ozi n'ulọ nsø e wughachiri ewughachi. (Ezra 2:1, 2, 43-54; 8:20) Anyị pürü iñomi àgwà ha site n'igbalisi ike iso Chineke na-adị n'udo na idị njikere jru ọbüna ɔru ndị dì ala n'ozi ya.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

it-1 1030

Ikwuwa Mmadu n'Elu Osisi

N'iwu ahụ Jehova nyere ụmụ Izrel, e kwuru ka a na-akwụwa ndị omekome ụfodụ n'elu osisi n'ebe ọhaneze ga na-ahụ ha ma e gbuchaa ha. Ikwuwa mmadu n'elu osisi pütara na onye ahụ bụ “onye Chineke bürü onụ.” O ga-abükwa ihe ido aka ná ntị maka ndị ozọ. Tupu chi ejie, a na-ebudata onye a kwuwara n'elu osisi ma lie ya. Ihapụ mmadu n'elu osisi ka ọ noboq chi ga-eme ka ala Chineke nyere ụmụ Izrel bürü ihe e merụrụ emerụ. (Diat. 21:22, 23) Ụmụ Izrel na-eme ihe a o bürügodị na onye ahụ a kwuwara n'elu osisi bụ onye mbiarambịa.—Josh. 8:29; 10:26, 27.

OKTOBA 11-17

AKÙ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | JO-SHUA 10-11

“Jehova Luchiteere Ndị Izrel Ogu”

it-1 50

Adonai-zidek

Ọ bụ eze na-achị Jeruselem mgbe ndị Izrel meriri obodo ndị dì n'Ala Nkwa ahụ. Adonai-zidek na ntakịri obodo ndị ozọ dì n'ebe ọdịda anyanwụ Osimiri Jodan gbakorō aka luso Joshua na ndị agha ya ọgu iji kwusị mmeri ha na-emeri. (Josh. 9:1-3) Ma,

ndị Hajvajit bi na Gibion gara ka ha na Joshiua mee udo. N'ihi ya, Adonai-zidek mere ihe ozugbo ka a ghara inwe ndị ozọ ga-aga ka ha na ndị Izrel mee udo. O kpokötara ndị agha ya nakwa ndị agha ndị eze ano ozọ nke ndị Amoraịt gaa nochibido ndị Gibion ma buso ha agha. Ma, Joshiua meriri ndị eze ise a mmeri kpu ọkụ n'ọnụ, napütakwa ndị Gibion. Ndị eze ise a na ndị agha ha gbara ọsọ gbaga Makida ma gaba n'ogba. Joshiua jidere ha n'ogba ahụ ma jiri aka ya gbuo Adonai-zidek na ndị eze ano ndị ozọ ahụ n'ihi ndị agha ya, kwuwakwa ha n'elu osisi. E mechara tuba ozu ha n'ime ọgba ahụ, ya aburuzie ili ha.—Josh. 10:1-27.

it-1 1020

Akú Mmiri Ígwé

Jehova Ji Ya Mee Ihe. Akú mmiri ígwé bụ otu n'ime ihe ndị Jehova jirila mezuo ihe o kwuru, jirikwa gosi ike ya. (Oma 148:1, 8; Ajza. 30:30) Mgbe mbụ e kwuru banyere ya na Baịbul bụ mgbe a na-ekwu banyere ihe nke asaa Jehova ji taa ndị Ijipt ahụ. Akú mmiri ígwé ahụ dagburu ma ahịhịa ndụ ma osisi, gbuokwa ndị mmadu na anụ ulọ ndị nọ n'ezí. Ma, o nweghi ihe mere ndị Izrel bi na Goshen. (Opụ. 9:18-26; Oma 78:47, 48; 105:32, 33) N'oge ụmụ Izrel bi n'Ala Nkwa ahụ, mgbe Joshua na ụmụ Izrel gbataara ndị Gibion ọsọ enyemaka n'ihi na ndị eze ise nke ndị Amoraịt bjara ibuso ha agha, Jehova ji akú mmiri ígwé gbuo ndị Amoraịt ahụ. N'agha ahụ, ndị akú mmiri ígwé dagburu karịri ndị ụmụ Izrel ji aka ha gbuo.—Josh. 10:3-7, 11.

w04 12/1 11 ¶1

Isi Ihe Ndị Sitere n'Akwukwọ Joshua

10:13—Olee otú ihe ịtunanya dì otú ahụ si kwe omume? “Ò dì ihe karịri Jehova,” bù Onye Okike nke eluigwe na ala, “ime”?

(Jenesis 18:14) O bụrụ na Jehova achọq, o pürü ịchịkwa ịgba gburugburu nke ụwa ka anyanwụ na ọnwa wee yie ka hà kwụ otu ebe nye onye si n'ụwa na-ekiri ha. Ma o bụ o pürü ikwe ka ngagharị nke ụwa na ọnwa dīgide otú ha dī ma mee ka a nōgide na-ahụ ihe nke anyanwụ na ọnwa. Ihe o soro ya bụrụ, “o [dighị] ụbọchị dī ka nke ahụ” n'akụkọ ihe mere eme nke mmadụ.—Joshua 10:14.

Ihe Anyị Mụtara n’Okwu Chineke

w09 3/15 32 ¶15

Ajuju Ndị Na-agụ Akwukwọ Anyị Na-ajụ

Na e nwere akwukwọ ndị a kporo aha na Bajbul, nweekwa ndị e si na ha nweta ihe ụfodụ e dere na Bajbul, ekwesighị ime ka anyị chee na ha si n’ike mmuo nsọ. Ma, Jehova bù Chineke chebere ihe niile e dere ede, bù ndị “okwu Chineke anyị” dī na ha, ha “ga-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.” (Aiza. 40:8) N’eziockwu, ihe Jehova mere ka ha dīrị n’akwukwọ iri isii na isii dī na Bajbul bù ihe dī anyị mkpa iji ‘ruo eru n’uzo zuru ezu, bụrụ ndị a kwadebere n’uzo zuru ezu ịru ezi ọrụ niile.’—2 Tim. 3:16, 17.

OKTOBA 18-24

AKÙ NDỊ SI N’OKWU CHINEKE | JO-SHUA 12-14

“Jiri Obi Gị Niile Na-eso Jehova”

w04 12/1 12 ¶2

Isi Ihe Ndị Sitere n’Akwukwọ Joshua

14:10-13. O bụ ezie na o dī afọ 85, Keleb rịorọ ka e nye ya ọrụ tara akpụ nke ịchụpụ ndị bi na Hibròn. Ndị bi ebe ahụ bụ ndị Anakim—ndị gbara agba nke ukwuu. Site n’enyemaka Jehova, onye agha a nwere ahumahụ nwere ihe ịga nke ọma, Hibròn

ghokwara obodo mgbaba. (Joshua 15:13-19; 21:11-13) Ihe atụ Keleb na-agba anyị ume ịghara izere ọrụ ọchichị Chineke ndị tara akpụ.

w06 10/1 18 ¶11

Inweta Obi Ike Site n’Inwe Okwukwe na Ịtụ Egwu Chineke

11 Okwukwe dī otú a na-eto eto. O na-eto ka anyị na-ebi ndụ kwekorop n’eziockwu ahụ, ‘na-edetu’ uru o na-aba ire, ‘na-ahụ’ ka a zara ekpere anyị, ma, dī ka a pürü isi kwuo ya, na-ahụ ka Jehova na-eduzi anyị ná ndụ. (Abu Ọma 34:8; 1 Jón 5:14, 15) O doro anya na okwukwe Joshyua na Keleb siwanyere ike mgbe ha hụrụ idị mma Chineke. (Joshua 23:14) Tulee isi ihe ndị a: Ha anwughị ná njem ahụ were afọ iri anọ ha ji ụkwụ mee n’ozara, dī nnögị ka Chineke kwere ha ná nkwa. (Onu Ogugu 14: 27-30; 32:11, 12) Ha keere okè pütara ihe ná mmeri were afọ isii ha meriri Kenan. Ka e mesịri, ha dīrị ogologo ndụ ma nwee ezi ahụ ike, ọbụna nwetakwa ihe nketa nke ha. N’ezie, Jehova na-agozị ndị ji ikwesi ntukwasị obi na obi ike na-ejere ya ozi.—Joshua 14:6, 9-14; 19:49, 50; 24:29.

Ihe Anyị Mụtara n’Okwu Chineke

it-1 902-903

Gibal

Jehova gunyere “ala ndị Gibal” n’ala ụmụ Izrel ka ga-eweghara n’oge Joshyua. (Josh. 13: 1-5) Ala a dī n’ebé ugwu ma dī anya ma e si n’ala Izrel gawa ya (ihe dī ka 100 km ma e si Dan gawa ya). Ma, o nweghị ihe gosiri na ụmụ Izrel mechara weghara ya. Ndị na-akato ihe Bajbul kwuru na-agbakwasị ụkwụ n’ihe a ekwu na Bajbul anaghị ekwu otu ihe. Ma, ụfodụ ndị okà mmata kwuru na o nwere ike ịbü na ihe ụfodụ e dere n’amaokwu ahụ

n'Akwukwọ Nso Hibrʊ oge ochie dökapuru adokapu, nakwa na ọ ga-abu na ihe e deburu ebe ahụ bu “ala dí nso na Lebanon,” ma ọ bükwanu ‘ruo n’okè ndị Gibal.’ Ihe ọzọ bükwa na nkwa ndị ahụ Jehova kwere ụmụ Izrel na Joshua 13:2-7 ga-emezu **ma ha na-erubere ya isi.** N’ihi ya, ọ ga-abu na ha emechaghị nweta ala ahụ n’ihi nnupuisi ha.—Tülee Josh. 23:12, 13.

OKTOBA 25-31

AKÙ NDỊ SI N’OKWU CHINEKE | JO-SHUA 15-17

“Chebe Ihe Nketa Dị Oké Ọnụ Ahịa I Nwere”

it-1 1083 ¶3

Hebron

Ka ụmụ Izrel nọ na-emeri obodo ndị n’ebé ndịda Kenan, ha bibiri ndị Hebron, gbuokwa eze ha (ọ ga-abu na eze ahụ bu nke nochiri Hoham). (Josh. 10:36, 37) Ma, n’agbanyeghị na Joshua na ụmụ Izrel meriri Hebron, o yiri ka ndị agha Izrel anoghị ebe ahụ na-eche ala ahụ nche. Ọ ga-abu na mgbe ụmụ Izrel nọ n’ebé ọzọ na-alụ agha, ndị Anakim bjara weghara ala ahụ. Ọ ga-abu ya mere Keleb (ma ọ bụ ụmụ Juda ndị Keleb na-edu) ji mechaas gaa naputa ha ala ahụ. (Josh. 11: 21-23; 14:12-15; 15:13, 14; Ikpe 1:10) E kenyeburu Keleb ala Hebron. Ma, e mechara jiri Hebron mere obodo mgbaba. O nwekwarra mgbe e ji ya mere obodo ndị nchụjà. Ma, e kenyere Keleb “ala obodo ahụ [ya bụ, Hebron]” na ógbè ya niile.—Josh. 14:13, 14; 20:7; 21:9-13.

it-1 848

Imanye Mmadu Ịrụ Ọrụ

Ọ ga-abu na ịmanye ndị mmadu ịrụ ọrụ (n’asusụ Hibrʊ, mas) bụ ihe zuru ebe niile

n’oge Baijbul. Ndị ọ bụla e meriri n’agha na-abukarị ndị ohu. (Diut. 20:11; Josh. 16:10; 17:13; Esta 10:1; Aíza. 31:8; Ákwá 1:1) Ndị isi Ijipt nọ na-amanye ndị Izrel ha ji mere ohu ịrụ obodo ndị a ga na-akwakoba ihe na ha, ya bụ, Paítom na Ramsis. (Opụ. 1: 11-14) Mgbe ụmụ Izrel banyekwara n’Ala Nkwa ahụ, ha ji ndị Kenan mere ohu ma na-amanye ha ịrụ ha ọrụ kama ichụpụ ha niile dí ka Jehova nyere ha n’iwu. Ihe a mere ka ndị Kenan rata ụmụ Izrel ikpere arusi. (Josh. 16:10; Ikpe 1:28; 2:3, 11, 12) Eze Solomón nogidekwara jiri ndị si n’agbụrụ ndị Kenan mere ohu ma na-amanye ha ịrụ ya ọrụ, ya bụ, ndị si n’agbụrụ ndị Amoraij, ndị Het, ndị Perizaij, ndị Hajvaij, na ndị Jebus. —1 Eze 9:20, 21.

it-1 402 ¶3

Kenan

Ọ bụ eziokwu na ọtụtụ obodo ndị dí na Kenan ekweghị ka ndị Izrel merie ha ma chịwa ha, ma a ka nwere ike ikwu na Jehova ‘nyere ndị Izrel ala niile ọ ńụrụ iyi na ọ ga-enye ndị nna nna ha,’ na o mere ka ha “zuru ike n’ebé ọ bụla ha nọ,” nakwa na “o nweghị otu n’ime ọmarịcha nkwa niile Jehova kwere ndị Izrel nke na-emezughị. Ha niile mezuchara.” (Josh. 21:43-45) Ndị iro ndị Izrel fofonu enweghị nke nọ na-enye ndị Izrel ezigbo nsogbu. Chineke kwuru na mbụ na ọ ga-eji “nke nta nke nta” chupuchaa obodo ndị dí na Kenan ka anụ ọhịa ghara ijuputa n’obodo ndị ahụ ma ndị bi na ha jiri ike pụo. (Opụ. 23:29, 30; Diut. 7:22) Ọ bụ eziokwu na ndị Kenan nwere ngwá agha karịjị nke ndị Izrel, nweekwa ugbo ịnyinya agha ndị nwere mma, ọ bürü na ndị Izrel emerilighị ụfodụ n’ime ha, a gaghi asị na Jehova emezughị ihe o kwere ha ná nkwa. (Josh. 17: 16-18; Ikpe 4:13) Kama nke ahụ, akụkọ ndị

a koro na Baibul gosiri na ihe mere e ji merie ụmụ Izrel mgbe ụfodụ bu n'ihi na ha hapuru Chineke ha.—Ọnu Ọgu. 14:44, 45; Josh. 7:1-12.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

w15 7/15 32

Ì Maara?

Ô bu eziokwu na oké ọhịa juru n'Izrel oge ochie otú ahụ Baibul kwuru?

BAIBUL kwuru na e nwere ebe ndị bù oké ọhịa n'Ala Nkwa ahụ nakwa na osisi ndị dị na ha 'dị ọtụtụ.' (1 Eze 10:27; Josh. 17: 15, 18) Ma, ebe ọ bu na osisi adighizi n'ọtụtụ ebe n'Ala Nkwa ahụ taa, ndị na-arụ ihe Baibul kwuru ụka nwere ike ichewe ma ihe Baibul kwuru ọ bụkwa eziokwu.

Otu akwukwọ nke kwuru banyere otú ihe dì n'Izrel oge ochie kowara na e nwere oké ọhịa n'Izrel oge ochie karịa ugbu a. Osisị ndị juru n'ugwu ndị dì n'ala ahụ bu osisi Alepo paịn, osisi ok, na osisi terebint. Osisị sị-kamọ jukwara eju na Shefila, ya bu, n'ebe e nwere obere ugwu ndị dì n'agbata nnu-kwu ugwu ndị dì n'Izrel na Ụso Oké Osimiri Mediterenian.

Akwukwọ ọzọ nke kwuru banyere osisi ndị e kwuru okwu ha na Baibul kwuru na osisi adighizi n'ebe ụfodụ n'Izrel. Gịnị kpatara ya? Akwukwọ ahụ kwuru na ndị mmadụ ji nwayo nwayo gbutuchaa osisi ndị ahụ ka ala ugbo ha bukwuo ibu nakwa ka ha hụ ebe anụ ụlo ha ga na-ata ahịhịa. E nwekwara osisi ndị ha ji rụo ụlo na ndị ha ji mere nkụ.

